

MAGYARORSZÁG KORMÁNYA

**T/13644. számú törvényjavaslat
egyres gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról**

**Előadó: Dr. Kásler Miklós
emberi erőforrások minisztere**

Budapest, 2020. november

2020. évi ... törvény
egyres gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról

1. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosítása

1. §

(1) A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 20. § (6) bekezdése a következő a) ponttal egészül ki:

[Csak a (2) bekezdés a) pontja szerinti adatokat kell nyilvántartásba venni]

„a) nappali melegedő és éjjeli menedékhely esetében, valamint”

(2) A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 20. §-a a következő (10) bekezdéssel egészül ki:

„(10) Az utcai szociális munkát nyújtó szolgáltató a hajléktalan személy életét vagy testi épségét veszélyeztető helyzet megszüntetése, a hajléktalansággal járó ártalmak csökkentése, illetve ehhez kapcsolódóan a szociális és egészségügyi szolgáltatások és ellátások igénybevételének segítése és szervezése, valamint a hajléktalan személynek intézménybe vagy más szálláshelyre juttatása céljából, az e célok megvalósításához szükséges mértékben és időtartamig, de legfeljebb az utcai szociális munkát nyújtó szolgáltatóval fennálló intézményi jogviszony megszűnéséig kezeli a hajléktalan személy nevére, születési helyére és idejére, anyja nevére, Társadalombiztosítási Azonosító Jelére, 4. § (3) bekezdése szerinti tartózkodási helyére, cselekvőképességére, családi körülményeire, jövedelmi viszonyaira, iskolai végzettségére és munkavállalását befolyásoló egyéb tényezőkre, valamint egészségi állapotára vonatkozó adatokat.”

2. §

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) A települési önkormányzat rendeletében a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását, gondozását végző személy részére megállapított, havi rendszerességgel nyújtott települési támogatás havi összegét úgy kell szabályozni, hogy az nem haladhatja meg az ápolási díjnak a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszegét.”

3. §

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény I. címe a következő 58/C. §-sal egészül ki:

„58/C. §

A szolgáltatói nyilvántartásba való bejegyzés hiányában működő szociális szolgáltatás megszüntetése esetén az állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv – az ellátatlanul maradó rászoruló személyek további ellátása érdekében – a bejegyzés hiányában működő szolgáltatás helyszínéül szolgáló ingatlanba beléphet, az ott ellátott személyek ellátásával kapcsolatos dokumentációba betekinthet, arról másolatot készíthet és az ellátottakkal személyes kapcsolatot létesíthet a gondozási szükségletük felmérése és a legmegfelelőbb elhelyezésük érdekében.”

4. §

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 62. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) Étkeztetés szolgáltatás a szociális konyha és a népkonyha.”

5. §

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64. §-a a következő (9) bekezdéssel egészül ki:

„(9) A Gyvt. 40/A. § (7) bekezdése alapján kijelölt család- és gyermekjóléti központ fogyatékosügyi tanácsadást biztosít. A fogyatékosügyi tanácsadás keretében a gyermekjóléti központ elősegíti a fogyatékossgal élő emberek és családtagjaik információkhoz, szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférést, valamint az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósulását.”

6. §

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény a következő 134/J. §-sal egészül ki:

„134/J. §

Az egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi ... törvénnyel megállapított, szociális konyha és népkonyha szolgáltatásra vonatkozó szabályokat a folyamatban levő, szolgáltatói nyilvántartásba történő bejegyzés vagy adatmódosítás iránti eljárásban és a finanszírozási rendszerbe történő befogadásra irányuló szakhatósági eljárásban is alkalmazni kell, azzal, hogy

- a) a 2021. január 1-jét megelőzően, étkeztetésre vonatkozóan kiadott szakhatósági állásfoglalások alapján a fenntartó kérelmének megfelelően kell bejegyezni a szociális konyha vagy népkonyha szolgáltatási formát,
- b) 2021. január 1-jét követően a népkonyha szolgáltatás ellátási területének módosítása esetében az adatmódosítás feltétele a bővített ellátási terület szerint érintett valamennyi települési, fővárosi kerületi önkormányzat hozzájárulása.”

7. §

(1) A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény

- a) 58. § (3) bekezdés d) pontjában a „módszertani” szövegrész helyébe a „kijelölt módszertani” szöveg,
- b) 58/A. § (2) bekezdés c) pontjában az „étkeztetés” szövegrész helyébe a „szociális konyha és népkonyha” szöveg,
- c) 58/A. § (2c) bekezdés a) pontjában az „azt” szövegrész helyébe az „a népkonyha kivételével azt” szöveg,
- d) 58/A. § (2h) bekezdés a) pontjában az „étkeztetés” szövegrész helyébe a „szociális konyha, népkonyha” szöveg,
- e) 134/I. § (1) bekezdésében a „2020. december” szövegrész helyébe a „2021. december” szöveg

lép.

(2) A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 4. § (3) bekezdésében a „7., 84.” szövegrész helyébe a „7. §-a, 20. § (10) bekezdése, 84. §-a” szöveg lép.

8. §

Hatályát veszti a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64. § (4) bekezdés i) pontja.

2. A személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény módosítása

9. §

A személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény 23. § e) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A TAJ számot a következő szervek az alábbiakban meghatározott célból kezelhetik:)

„e) a szociális, gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatás szerve, a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény vezetője, a szociális, gyermekvédelmi ellátás megállapításával és folyósításával, valamint a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások, ellátások biztosításával összefüggésben;”

3. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény módosításáról

10. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 17. § (1) bekezdése a következő p)–r) pontokkal egészül ki:

(Az e törvényben szabályozott gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot látnak el – a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése és megszüntetése érdekében – a törvényben meghatározott alaptevékenység keretében)

„p) a települési önkormányzat jegyzője,

q) a büntetés-végrehajtási intézet,

r) a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelők.”

11. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 25. § (5) bekezdés g) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A támogatás Magyarország területén használható fel)

„g) indokolt esetben a tartósan beteg vagy fogyatékos fiatal felnőtt megfelelő ellátását biztosító, az Szt. hatálya alá tartozó bentlakásos szociális intézménybe vagy támogatott lakhatáshoz fizetendő belépési hozzájárulásra.”

12. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 26/B. § (7) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Ha a gyámhatóság a hitelintézet (1) bekezdés szerinti tájékoztatása alapján megállapítja, hogy a fiatal felnőtt az állami támogatással és kamattal növelt betétösszeget nem az Ltv.-ben meghatározott lakáscélra kívánja felhasználni,]

„b) a 27. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével nyilatkoztatja a fiatal felnőttet arról, hogy az a) pont szerint átutalásra kerülő összeg otthonteremtési támogatásból származó részét a 25. § (5) bekezdése szerinti otthonteremtési célok közül melyikre kívánja felhasználni, és”

13. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény „Otthonteremtési támogatás” alcíme a következő 28. §-sal egészül ki:

„28. §

(1) Ha az otthonteremtési támogatás a 25. § (5) bekezdés g) pontja szerinti belépési hozzájárulásra került megállapításra, és az ellátás az intézménybe történő beköltözést vagy a támogatott lakhatás igénybevételének megkezdését követő három éven belül megszűnik, a bentlakásos szociális intézmény vagy a támogatott lakhatás vezetője (e § alkalmazásában a továbbiakban együtt: a szociális intézmény vezetője) haladéktalanul tájékoztatja a gyámhatóságot a belépési hozzájárulásnak az Szt. 117/C. § (5) bekezdése alapján visszafizetendő arányos részéről.

(2) A szociális intézmény vezetőjének (1) bekezdés szerinti tájékoztatása alapján a gyámhatóság

- a) rendelkezik a szociális intézmény vezetője felé a belépési hozzájárulás arányos részének a központi költségvetés részére történő átutalásáról,
- b) a 27. § (2) bekezdésében foglaltak figyelembevételével nyilatkoztatja a fiatal felnőttet arról, hogy a központi költségvetés részére visszautalt összeget a 25. § (5) bekezdése szerinti otthonteremtési célok közül melyikre kívánja felhasználni, és
- c) elrendeli az utógondozást a fiatal felnőtt nyilatkozatában megjelölt felhasználási cél megvalósításához.

(3) A gyámhatóság a fiatal felnőtt (2) bekezdés b) pontja szerinti nyilatkozata alapján otthonteremtési támogatás iránti eljárást folytat le. Ha a fiatal felnőtt a nyilatkozatában új felhasználási célt nem jelöl meg, a gyámhatóság az eljárást megszünteti és egyidejűleg tájékoztatja a fiatal felnőttet, hogy a fel nem használt összeg tekintetében a 25. § (5) bekezdése szerinti otthonteremtési célra új kérelmet nyújthat be a 27. § (2) bekezdésében foglalt időtartamon belül.”

14. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 40/A. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki:

„(7) A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt család- és gyermekjóléti központ az Szt. 64. § (9) bekezdése szerinti fogyatékoságügyi tanácsadást is biztosít. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a kijelölésről szóló közleményt az általa irányított minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon teszi közzé.”

15. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 66/D. § (1) bekezdés d) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony megszűnik)

„d) ha a nevelőszülő gondozásából valamennyi gyermek, fiatal felnőtt kikerült és a gyámhatóság az ezt követő három hónapon belül újabb gyermeket, fiatal felnőttet gondozásában nem helyezett

el, kivéve, ha erre a nevelőszülő részéről táppénz vagy fizetés nélküli szabadság igénybevétele miatt került sor.”

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 66/D. §-a a következő (6a) bekezdéssel egészül ki:

„(6a) A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony (6) bekezdése szerinti felmondását megalapozza különösen, ha a nevelőszülő

a) a működtető engedélye nélkül másik működtetővel is megállapodást köt,

b) az együttműködési kötelezettségének nem tesz eleget,

c) magatartásával ellehetetleníti a működtetővel történő együttműködést, vagy

d) előzetes bejelentés vagy a gyámhatóság engedélye nélkül harminc napnál hosszabb időre külföldre távozik anélkül, hogy ott szokásos tartózkodási helyet létesítene.”

16. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 66/E. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A nevelőszülőt legalább három év folyamatosan nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban eltöltött idő után végkielégítés illeti meg, ha a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony a működtető jogutód nélküli megszűnésével vagy a működtető általi felmondással szűnik meg, kivéve, ha a működtető általi felmondásra a 66/D. § (6a) vagy (7) bekezdésében foglaltak miatt kerül sor.”

17. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 66/H. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A nevelőszülőt tevékenységéért a foglalkoztatási jogviszony fennállásának időtartama alatt – a fizetés nélküli szabadság és a táppénz igénybevételenek időtartama kivételével – a 66/B. § (1) bekezdése szerinti megállapodásokban meghatározott díjazás illeti meg.”

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 66/H. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A nevelőszülőt – az (5a) bekezdésben foglalt kivétellel – az alap- és kiegészítő díjon felül minden egyes nála elhelyezett speciális, különleges vagy kettős szükségletű gyermek után többletdíjként havonta legalább a minimálbér 7%-a illeti meg.”

18. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 93. § (9a) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(9a) A 24. életévét betöltött, középfokú iskolában tanuló vagy szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló fiatal felnőtt és a 25. életévét betöltött, felsőoktatási intézménnyel hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt utógondozói ellátása a fiatal felnőtt kérelmére meghosszabbítható a tanulói, hallgatói vagy felnőttképzési jogviszonya megszűnéséig, de legkésőbb a 30. életévének betöltéséig. A kérelemről az utógondozói ellátást biztosító intézmény vagy nevelőszülői hálózat fenntartója dönt a fiatal felnőtt tanulmányaiból hátralévő időtartamra, a tanulmányok befejezésének esélyére, a fiatal felnőttnek az utógondozói ellátást nyújtó intézménnyel történő együttműködési készségére és a rászorultságára tekintettel.”

19. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 98. § (2) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A szolgáltatói nyilvántartás tartalmazza)

„c) helyettes szülői és nevelőszülői ellátás esetén a helyettes szülőknek, nevelőszülőknek a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény 4. § (4) bekezdése szerinti természetes személyazonosító adatait és társadalombiztosítási azonosító jelét, az ellátás helyét, az egyes helyettes szülőknél, nevelőszülőknél elhelyezhető gyermekek és fiatal felnőttek számát, valamint az arra vonatkozó adatot, hogy a nevelőszülő alkalmas-e különleges szükségletű, speciális szükségletű, kettős szükségletű vagy ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek fogadására, és”

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 98. § (6) bekezdés a) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A szolgáltatói nyilvántartás adatai közül nem nyilvános)

„a) a (2) bekezdés c) pontja szerinti adat,”

20. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 102. § (3) bekezdése a következő f) ponttal egészül ki:

(A hivatásos gondnoki képzésben, továbbképzésben eredményesen részt vett személy adatait a Kormány által kijelölt szerv veszi nyilvántartásba. A nyilvántartás az alábbi adatokat tartalmazza:)

„f) a hivatásos gondnok elmozdításának tényét, az erről rendelkező gyámhatóság megnevezését, a döntés véglegessé válásának időpontját és a döntés elleni közigazgatási per megindításának tényét.”

21. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 135. § (2) bekezdés a) pont aa) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az (1) bekezdés szerinti szervek és személyek jogosultak

a gyermek]

„aa) személyazonosító adatainak, társadalombiztosítási azonosító jelére és adóazonosító jelére vonatkozó, személyazonosító igazolványával, lakcímet igazoló hatósági igazolványával, diákigazolványával, közgyógyellátási igazolványával, oltási könyvével kapcsolatos,”

(adatainak a kezelésére.)

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 135. § (2) bekezdés c) pont cf) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[Az (1) bekezdés szerinti szervek és személyek jogosultak

a gyermek]

„cf) házi orvosának, védőnőjének, ha gyermekek napközbeni ellátásában, óvodai, iskolai nevelésben részesül, a napközbeni ellátást nyújtó szolgáltató, intézmény, a nevelési-oktatási intézmény vezetőjének elérhetőségére vonatkozó, valamint a gyermek veszélyeztetettségének megelőzésében, képességeinek, mentális állapotának fejlesztésében, vizsgálatában közreműködő intézmény, szakember elérhetőségére vonatkozó,”

(adatainak a kezelésére.)

(3) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 135. § (2) bekezdés d) pontja a következő dj) alponttal egészül ki:

[Az (1) bekezdés szerinti szervek és személyek jogosultak

a javítóintézetben ellátott fiataloknak, és a vele a javítóintézetben együttesen elhelyezett gyermekének]

„dj) – részükre az ellátás folyamatos biztosítása, engedély nélküli eltávozás esetén a felkutatásuk segítése céljából – személyleírására és különös ismertetőjegyeire vonatkozó”

(adatainak a kezelésére.)

(4) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 135. § (4) bekezdés b) és c) pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

[A gyermekjóléti központ, a gyámhatóság, a pártfogó felügyelői szolgálat, a megelőző pártfogó felügyelő a 15. § (2)-(4) bekezdésében meghatározott ellátások nyújtása vagy intézkedések alkalmazása során a (2) bekezdésben meghatározott adatokon túl]

„b) a szülő vagy más törvényes képviselő által a gyermek, a gyermeket nevelő másik szülő, a gyermeket gondozó személy és a gyermekkel egy háztartásban élő személy sérelmére elkövetett bűncselekményre,

c) a Ptk. szerinti hozzátartozó, vagy a közös háztartásban rendszeresen vagy időszakonként együtt élő más személy által a gyermek, a gyermeket nevelő másik szülő, a gyermeket gondozó személy és a gyermekkel egy háztartásban élő személy sérelmére elkövetett hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható ideiglenes megelőző távoltartó határozatra vagy megelőző távoltartó határozatra, illetve a büntetőeljárás során vagy a pártfogó felügyelet magatartási szabályaként elrendelt távoltartásra”

(vonatkozó adatokat kezelhet.)

(5) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 135. §-a a következő (6c) bekezdéssel egészül ki:

„(6c) A Gyermekeink védelmében elnevezésű informatikai rendszerbe bekerülő (2) bekezdés a)-c) pontja és az (5) bekezdés szerinti személyek azonosítása, adatainak ellenőrzése céljából a kincstár a Tbj. 57. § (1) bekezdése szerinti nyilvántartásából átadja a Gyermekeink védelmében elnevezésű informatikai rendszer számára a Tbj. 57. § (2) bekezdés a)-i) és o) pontja szerinti adatokat.”

22. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 135. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A személyes gondoskodást nyújtó (1) bekezdésben meghatározott szervek és személyek a gyermek nevelkedésének megtervezését a (2) bekezdésben meghatározott adattartalmú – jogszabályban meghatározott – környezettanulmány, cselekvési és intézkedési terv, családgondozási terv, elhelyezési javaslat, egyéni elhelyezési terv, egyéni gondozási-nevelési terv alapján végzik. A (2) bekezdésben meghatározott adatkörök rögzítése jogszabályban meghatározottak szerint

a) a gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek átmeneti gondozása és a gyermekvédelmi szakellátások tekintetében a Gyermekeink védelmében elnevezésű informatikai rendszerben,
b) a javítóintézeti ellátás tekintetében a javítóintézeti informatikai rendszerben történik.”

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 135. § (3a) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A Gyermekeink védelmében elnevezésű informatikai rendszerben)

„b) a tervező és értékelő alrendszerben

ba) a gyermekjóléti alapellátást nyújtó részéről a gyermek veszélyeztetettségének feltárása, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és megszüntetéséhez szükséges intézkedésre történő javaslat megtétele; a gyermek nevelkedésének megtervezése érdekében a környezettanulmány, cselekvési és intézkedési terv, védelembe vétel esetén a családi, egyéni gondozási terv elkészítése, az egészségügyi lap feltöltése; nevelésbe vétel esetén a családi kapcsolatok, családgondozás tervezése és a helyzetértékelés; a családbafogadás és utógondozás esetén a gondozási terv elkészítése és a helyzetértékelés, valamint az átmeneti gondozás esetén az egyéni gondozási-nevelési terv, a családgondozási terv elkészítése és a helyzetértékelés;

bb) a gyermekvédelmi szakellátás esetén az elhelyezési javaslat, egyéni elhelyezési terv és egyéni gondozási-nevelési terv elkészítése, valamint a gondozási-nevelési tevékenység megvalósításának értékelése”
(történik.)

23. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 135. §-a a következő (6d) bekezdéssel egészül ki:

„(6d) A törvényben meghatározott feladata teljesítése érdekében a feladatkörében eljáró bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság, pártfogó felügyelői szolgálat és büntetés-végrehajtási intézet jogosult közvetlen adatigényléssel megismerni a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer törzsadat alrendszeréből, hogy

- a) az az adott gyermekre tartalmaz-e adatot,
- b) ha az adott gyermekre tartalmaz adatot, akkor ki a gyermek törvényes képviselője, és ha van rá adat,
 - ba) a gyermek szülőjének, családbafogadó gyámjának a lakcímét, elérhetőségét,
 - bb) a gyermek gyermekvédelmi gyámjának és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt hivatásos gondnokának a hivatalos elérhetőségét, és
- c) a gyermek ügyében mely gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató és gyámhatóság jár vagy járt el.”

24. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a következő 135/D. §-sal egészül ki:

„135/D. §

(1) Az örökbefogadásra felkészítő tanfolyam szervezője a tanfolyam megszervezése, lebonyolítása és indításának bejelentése céljából a tanfolyam meghirdetésétől számított öt évig kezeli

- a) a tanfolyamra jelentkező örökbe fogadni szándékozó személy személyazonosító adatait és elérhetőségére vonatkozó adatait, és
- b) a tanfolyam oktatóinak személyazonosító adatait, elérhetőségére és végzettségére vonatkozó adatait.

(2) A miniszter az örökbefogadásra felkészítő tanfolyam lebonyolításának ellenőrzése és a tanfolyam finanszírozásának biztosítása céljából a tanfolyam meghirdetésétől számított tíz évig kezeli

- a) a tanfolyamra jelentkező örökbe fogadni szándékozó személy személyazonosító adatait, és
- b) a tanfolyam oktatóinak személyazonosító adatait és végzettségére vonatkozó adatait.”

25. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 136. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A gyámhatóság és a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végző szervezet alkalmazottja és vezetője, a gyermek és az őt nevelő szülő vagy a gyermek törvényes képviselője tartózkodási helyére vonatkozóan megtagadhatja a szülő tájékoztatását, illetve korlátozhatja a szülő iratbetekintési jogát, ha

a) a szülő a gyermeke, a gyermeket nevelő másik szülő, a gyermeket gondozó személy vagy a gyermekkel egy háztartásban élő személy sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll,

b) a szülő ellen gyermeke, a gyermeket nevelő másik szülő, a gyermeket gondozó személy vagy a gyermekkel egy háztartásban élő személy sérelmére elkövetett, a hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvényben meghatározott hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható ideiglenes megelőző távoltartó határozat vagy megelőző távoltartó határozat iránti eljárás van folyamatban, illetve a büntetőeljárás során vagy a pártfogó felügyelet magatartási szabályaként távoltartást rendeltek el, a távoltartás időtartamáig.”

26. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 136/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„136/A. §

(1) Díjmentesen jogosult betekintést kérni a szolgáltató, intézmény vezetőjénél

a) gyermekek napközbeni ellátása igénybevétele esetén

aa) – feltéve, hogy szülői felügyeleti jogát a bíróság nem szüntette meg – a gyermek szülője,

ab) a gyermek törvényes képviselője és

ac) a korlátozottan cselekvőképes gyermek,

b) gyermekek esélynövelő szolgáltatásai igénybevétele esetén

ba) – feltéve, hogy szülői felügyeleti jogát a bíróság nem szüntette meg – a gyermek szülője,

bb) a gyermek törvényes képviselője,

bc) a korlátozottan cselekvőképes gyermek és

bd) a nagykorúvá vált gyermek,

a gyermekekre, illetve személyére vonatkozó adatokba, valamint – a (6) bekezdésben és a 136. § (5) bekezdésében foglalt korlátozással – a gyermekjóléti szolgáltatónál, intézménynél keletkezett, illetve részére megküldött, a gyermekkel, illetve személyével kapcsolatos iratba. Az iratokról díjmentesen kivonat vagy másolat kérhető.

(2) Díjmentesen jogosult betekintést kérni a szolgáltató, intézmény vezetőjénél – a (3) bekezdésben foglalt korlátozással – a gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekek átmeneti gondozása igénybevétele esetén

a) – feltéve, hogy szülői felügyeleti jogát a bíróság nem szüntette meg – a gyermek szülője,

b) a gyermek törvényes képviselője,

c) a korlátozottan cselekvőképes gyermek és

d) a nagykorúvá vált gyermek,

a Gyermekeink védelmében elnevezésű informatikai rendszer törzsadat alrendszerében, valamint tervező és értékelő alrendszerében – a (6) bekezdésben és a 136. § (5) bekezdésében foglalt korlátozással – a gyermekekre, illetve személyére vonatkozóan a szolgáltató, intézmény által kitöltött adatlapba, valamint jogosult arra, hogy kérésére az adatlapot nyomtatott formában díjmentesen rendelkezésére bocsássák.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás 40/A. § (2) bekezdés *b*) pont *bd*) és *be*) alpont szerinti tevékenysége esetén a gyermek szülője díjmentesen jogosult betekintést kérni a gyermekjóléti szolgáltató, intézmény vezetőjénél a személyére vonatkozó, a szolgáltató, intézmény által a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer tervező és értékelő alrendszerében, valamint a gyermekre vonatkozó, a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer törzsadat alrendszerében a Ptk. 4:175. § (2) bekezdése szerinti, a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésre vonatkozó adatba.

(4) Díjmentesen jogosult betekintést kérni a szolgáltató, intézmény vezetőjénél gyermekvédelmi szakellátás igénybevétele esetén

a) a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer törzsadat alrendszerében – a (6) bekezdésben és a 136. § (5) bekezdésében foglalt korlátozással – a gyermekre, illetve személyére vonatkozóan a szolgáltató, intézmény által kitöltött adatlapba

aa) a gyermek törvényes képviselője,

ab) a korlátozottan cselekvőképes gyermek és

ac) a nagykorúvá vált gyermek,

b) a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszer törzsadat alrendszerében – a (6) bekezdésben és a 136. § (5) bekezdésében foglalt korlátozással – a Ptk. 4:175. § (2) bekezdése szerinti, a gyermek sorsát érintő lényeges kérdésre vonatkozó adatba a Ptk. 4:175. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint a gyermek törvényes képviselői jogot nem gyakorló szülője.

(5) A (4) bekezdés szerinti jogosultak kérésére az adatlapot nyomtatott formában díjmentesen rendelkezésükre kell bocsátani.

(6) Az Ákr.-ben meghatározottakon túl az érintett írásbeli hozzájárulása hiányában nem lehet betekinteni a másik szülőre vonatkozó, különleges adatot tartalmazó iratba, kivéve, ha az a gyermek érdekében kezdeményezett, a gyermek védelembe vételére vagy nevelésbe vételére irányuló gyámhatósági eljárás, illetve a gyermek elhelyezésének megváltoztatására, a szülői felügyeleti jog rendezésére vagy a kapcsolattartás szabályozására, megváltoztatására irányuló bírósági eljárás megindításához elengedhetetlenül szükséges.

(7) A korlátozottan cselekvőképes gyermek számára a betekintési jogot a szolgáltató, intézmény vezetője – lehetőség szerint a gyermek törvényes képviselője vagy a gyermekjogi képviselő jelenlétében – a gyermek számára szükséges tájékoztatás mellett biztosítja.

(8) Javítóintézeti ellátás esetén a fiatalkorú és törvényes képviselője jogszabályban meghatározottak szerint tájékoztatást kérhet a javítóintézeti informatikai rendszerben a fiatalkorúról vezetett adatokról.”

27. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 139. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) A (2) bekezdés a)-f) pontja szerinti adatok a Gyermekünk védelmében elnevezésű informatikai rendszerből kerülnek átadásra a kincstár által a finanszírozás ellenőrzése céljából vezetett nyilvántartás részére.”

28. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 141/F. §-a a következő (2a) bekezdéssel egészül ki:

„(2a) Az apaság, illetve az anyaság megállapítása iránti perben eljáró bíró közvetlen megkeresésére az országos örökbefogadást elősegítő szerv adatot szolgáltat arra vonatkozóan, hogy az örökbefogadási alrendszerben kezelt adatok alapján a gyermek örökbefogadható-e, illetve folyamatban van-e a gyermek örökbefogadásának engedélyezése iránti eljárás.”

29. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 147. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A költségvetési támogatásban részesülő munkahelyi bölcsőde és családi bölcsőde fenntartója által meghatározható intézményi térítési díj éves összege nem haladhatja meg az öregségi nyugdíj legkisebb összege 300%-ának a tizenkétszeresét.”

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 147. §-a a következő (6) bekezdéssel egészül ki:

„(6) Az (5) bekezdésben foglaltakat a költségvetési támogatásban részesülő munkahelyi bölcsőde és családi bölcsőde – nonprofit gazdasági társaság kivételével – gazdasági társasági formában működő vagy egyéni vállalkozó fenntartójára nem kell alkalmazni.”

30. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 162. § (1) bekezdés f) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben állapítsa meg)

„f) a központi hatóság vagy hatóságok, az országos örökbefogadást elősegítő szerv, továbbá a 38/A. § (4) bekezdésében, a 82. § (1) bekezdésében, a 101. §-ban, a 102. §-ban, a 103/A. §-ban, a 103/B. §-ban, a 137. § (2) bekezdésében, valamint a 142. § (4) bekezdésében meghatározott szerv kijelölését,”

31. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 188/A. § (1) bekezdése a következő d) és e) ponttal egészül ki:

(A Gyermekjóléti szolgálatot 2021. február 28-ától követően igénybe vevő gyermek)

„d) a gyermekjóléti szolgálatot 2021. február 28-ától követően igénybe vevő gyermek,
e) a gyermekek átmeneti gondozásába 2021. február 28-ától követően bekerült gyermek”

(esetén nyújtott ellátással és szolgáltatással kapcsolatos adatokat.)

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 188/A. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A gyermekjóléti szolgálatot és gyermekek átmeneti gondozását 2021. március 1-jét megelőzően igénybe vett gyermekekkel kapcsolatos iratokba való betekintési jog a 2021. február 28-án hatályos 136/A. § szerint gyakorolható.”

32. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a következő 188/B. §-sal egészül ki:

„188/B. §

(1) E törvénynek az egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi ...törvénnyel megállapított 28. §-ában foglaltakat azon személyek esetén is alkalmazni kell, akiknek bentlakásos szociális intézményben történő gondozása 2021. január 1-jén fennáll, és az azt megelőző 3 éven belül állapítottak meg számukra otthonteremtési támogatást bentlakásos szociális intézménybe fizetendő egyszeri hozzájárulásra vagy belépési hozzájárulásra.

(2) E törvénynek az egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi ...törvénnyel megállapított 66/D. § (1) bekezdés d) pontjában és 66/H. § (5) bekezdésében foglaltakat a 2021. január 1-jén fennálló nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyban állókra is alkalmazni kell.

(3) E törvénynek az egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi ...törvénnyel megállapított 66/E. § (1) bekezdésében foglaltakat a 2020. december 31-ét követően indult felmondási eljárásokban kell alkalmazni.”

33. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

- a) 69/C. § (1) bekezdésében a „magánszervezetek” szövegrész helyébe az „és az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezetek” szöveg,
- b) 69/D. § (1) bekezdés nyitó szövegrészében a „magánszervezetek” szövegrész helyébe az „és az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezetek” szöveg,
- c) 69/E. § (2) bekezdésében a „magánszervezetek” szövegrész helyébe az „és az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezetek” szöveg,
- d) 69/H. § (1) bekezdésében az „az örökbefogadás utánkövetését végző magánszervezetek tevékenységét és működési engedélyezését szabályozó” szövegrész helyébe az „az örökbefogadást elősegítő és az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló” szöveg,
- e) 93. § (9) bekezdés b) pontjában a „legkésőbb a 24.” szövegrész helyébe a „– a (9a) bekezdésben foglalt kivétellel – legkésőbb a 24.” szöveg,
- f) 135. § (6) bekezdésében a „15. § (1)-(4)” szövegrész helyébe a „15. § (1)-(5)” szöveg,
- g) 135/A. § (4) bekezdés nyitó szövegrészében a „magánszervezetek tevékenységét és működési engedélyezését szabályozó” szövegrész helyébe a „közhasznú szervezetek tevékenységéről és működésük engedélyezéséről szóló” szöveg,
- h) 135/A. § (5) bekezdés nyitó szövegrészében a „magánszervezetek” szövegrész helyébe az „és az örökbefogadás utánkövetését végző közhasznú szervezetek” szöveg,
- i) 136/A. § (1) bekezdésében az „esetén a” szövegrész helyébe az „esetén – feltéve, hogy szülői felügyeleti jogát a bíróság nem szüntette meg – a gyermek szülője, valamint a” szöveg,
- j) 165. § (1) bekezdésében a „2020” szövegrészek helyébe a „2022” szöveg lép.

34. §

Hatályát veszti a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

- a) 25. § (5) bekezdés e) pontja,
- b) 25. § (6) bekezdésében az „és az (5) bekezdés e) pontjában” szövegrész,
- c) 25. § (8) bekezdésében az „az otthonteremtési támogatást megállapító döntés véglegessé válásáig, valamint” szövegrész,
- d) 26. § (3) bekezdése,

e) 26/B. § (8) bekezdésében az „a)-d), f) és g) pontja” szövegrész.

4. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény módosítása

35. §

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 4:181. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Ha a kapcsolattartás kérdésében a bíróság döntött, a kapcsolattartás megváltoztatását is a bíróságtól lehet kérni.”

5. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény módosítása

36. §

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvény a következő 37/A. §-sal egészül ki:

„[A Ptk. 4:181. § (4) bekezdéséhez]

37/A. § A Ptk.-nak az egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi ... törvénnyel módosított 4:181. § (4) bekezdését az azt módosító rendelkezés hatálybalépését követően indult ügyekben kell alkalmazni.”

6. Záró rendelkezések

37. §

(1) Ez a törvény – a (2)-(4) bekezdésben meghatározott kivétellel – 2021. január 1-jén lép hatályba.

(2) A 22. §, a 26. § és a 31. § 2021. március 1-jén lép hatályba.

(3) A 23. § 2021. július 1-jén lép hatályba.

(4) Az 5. §, a 8. § és a 14. § 2022. január 1-jén lép hatályba.

Általános indokolás

Ezen indokolás a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 18. § (3) bekezdése, valamint a Magyar Közlöny kiadásáról, valamint a jogszabály kihirdetése során történő és a közjogi szervezetszabályozó eszköz közzététele során történő megjelöléséről szóló 5/2019. (III. 13.) IM rendelet 20. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Magyar Közlöny mellékleteként megjelenő Indokolások Tárában közzétételre kerül.

A Kormány elkötelezett a szociális és gyermekvédelmi területen magas színvonalú szolgáltatások, a hatékony feladatellátás és családközpontú gyermekvédelem erősítésében. A Javaslatban foglalt módosítások e célok megvalósítását szolgálják, továbbá megerősítik a Kormány azon szándékát, hogy a fogyatékossgal élő emberek rehabilitációra és társadalmi integrációra irányuló törekvéseit támogatni szükséges.

Fenti célok elérése érdekében a Javaslat elsődlegesen a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.), valamint a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) módosítását tartalmazza.

A szabályozási tárgykör szoros összefüggéseire tekintettel pontosítja továbbá a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvénynek a társadalombiztosítási azonosító jel kezelésével összefüggő rendelkezését. A kapcsolattartás és a kapcsolattartás megváltoztatása tárgyában történő döntésre vonatkozó bírósági és gyámhatósági hatáskörök kapcsán pedig a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvényt (a továbbiakban: Ptk.), valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvényt módosítja.

Az Szt. módosítása megteremti a fogyatékossgügyi tanácsadásnak, mint a család- és gyermekjóléti központok új szolgáltatásának jogszabályi alapjait. A Javaslat ezen túl rendelkezéseket tartalmaz a bejegyzés nélkül működő szociális szolgáltatások rendezésének elősegítése érdekében, valamint több adatkezeléssel kapcsolatos kérdésben is pontosító jellegű módosításokról rendelkezik.

A Gyvt. módosítása keretében folytatódik a „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszer jogszabályi háttérének megalapozása, a rendszer fejlesztése és működésének bővítése a gyermekjóléti szolgáltatások területén is. Mindennek hatására csökkennek a papír alapú adminisztrációs kötelezettségek.

A nevelőszülői ellátást érintően emelkedik a különleges, speciális vagy kettős szükségletű gyermekeket gondozó nevelőszülők többletdíjának mértéke.

A Javaslat értelmében már nem csak a felsőfokú tanulmányokat folytató, utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőttek esetében lesz lehetőség 30 éves korukig az utógondozói ellátás meghosszabbítására, hanem a középfokú tanulmányokat folytató, illetve szakképző intézményben tanuló fiatal felnőttek esetében is.

Részletes indokolás

1. §-hoz

A módosítás az Szt. alapján nyújtott utcai szociális munkával összefüggésben szükséges adatkezeléssel kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz.

2. §-hoz

A Javaslat szerinti módosítás az ápolási díj összegének emelkedésével összefüggésben kiterjeszti az önkormányzatok döntési szabadságát.

3. §-hoz

A bejegyzés nélkül működő szociális szolgáltatások rendezése során az egyébként feladat-ellátási kötelezettséggel bíró szervnek kell gondoskodnia az ellátatlanul maradó személyekről. A Javaslat megteremti annak lehetőségét, hogy az illegálisan működő szolgáltatások elleni eredményes fellépés érdekében – a kormányhivatalhoz hasonlóan – a hatósági jogkörrel nem rendelkező állami fenntartó is jogosult legyen a szolgáltatásnyújtás helyszínére belépni, és ott intézkedést tenni.

4. §-hoz

Az állami támogatásra való jogosultság megállapításakor, a finanszírozási rendszerbe történő befogadási eljárásban kiadott szakhatósági állásfoglalásban indokolt az étkeztetésen belül külön a szociális konyha és a népkonyha ellátotti létszámának feltüntetése, szükséges a két altípus nevesítése törvényi szinten is.

5. §-hoz

„A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése” című projekt keretében sor került egy olyan, fogyatékos személyek és családjuk számára létrehozott fogyatékosügyei tanácsadói hálózat kialakítására, amelynek célja, hogy a szükségleteikre reagáló, rendszerszerű szolgáltatásokat fejlesszen és tegyen hozzáférhetőbbé.

A rendelkezés a fogyatékosügyei tanácsadás szolgáltatás jogszabályi alapjainak megteremtésével lehetővé teszi, hogy 2022. január 1-jétől a szolgáltatás beépüljön a család- és gyermekjóléti szolgáltatás kereteibe, azzal, hogy a szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt család- és gyermekjóléti központokhoz rendeli a feladatot. A szolgáltatás hozzájárul az egyének, családok jólétéhez, életminőségük és életvezetési képességük javulásához, segíti a közszolgáltatásokhoz, információkhoz és ellátásokhoz való hozzáférésüket. A fogyatékosügyei tanácsadó a fogyatékosügyből adódó kérdések, problémák megválaszolására, megoldására koncentrált, kiemelt szerepe van a széleskörű szakmai tájékoztatásban, kapcsolattartásban, az együttműködések kialakításában és fenntartásában, valamint segíti a speciális szolgáltatások igénybevételét.

6. §-hoz

Az étkeztetést érintő módosításokhoz kapcsolódó átmeneti szabályok rendezik, hogy az új szabályokat a folyamatban lévő bejegyzési és szakhatósági eljárásokban is alkalmazni kell. Az új szabályok hatálybalépésével nem csak az újonnan létrehozott népkonyha szolgáltatás esetén szükséges az érintett önkormányzat hozzájárulása, hanem az ellátási terület módosítása esetében is meg kell kérni azt valamennyi érintett önkormányzattól.

7. §-hoz

A fogyatékos személyek ápoló-gondozó otthonában és ápoló-gondozó célú lakóotthonában ellátottak komplex szükségletfelmérését az Szt. egy korábban elfogadott módosítása 2020. december 31-ig rendelte elvégezni. A koronavírus-járványra tekintettel a szakértői vizsgálatok külön jogszabályban felfüggesztésre kerültek, ezért a határidő meghosszabbítása szükséges egy évvel.

A törvény lehetővé teszi annak a szolgáltatásnak a rendelkezésre álló kapacitásoktól független befogadását, amelynek ellátására az egyházi fenntartó a települési önkormányzattal vagy társulással ellátási szerződést kötött. A módosítás szűkíti ezt a lehetőséget az étkeztetés esetében a szociális konyha altípusra.

8. §-hoz

Az Szt. meghatározott rendelkezésének – a Javaslatban foglaltakhoz kapcsolódóan szükségessé vált – hatályon kívül helyezését megállapító rendelkezés.

9. §-hoz

A Javaslat a személyazonosító jel helyébe lépő azonosítási módokról és az azonosító kódok használatáról szóló 1996. évi XX. törvény módosításával egyértelművé teszi, hogy a szociális igazgatás szerve és a szociális intézmény vezetője mellett a társadalombiztosítási azonosító jelet a gyermekvédelmi és gyámügyi igazgatás szerve, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény vezetője is kezelheti a gyermekvédelmi ellátás megállapításával és folyósításával, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatások biztosításával összefüggésben.

10. §-hoz

A módosítással bővül a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátók körének törvényi felsorolása a települési önkormányzat jegyzőjével, aki a gyámhatósági feladatainak ellátásán kívül is juthat a gyermek veszélyeztetettségére vonatkozó információkhoz, amelyek jelzése a gyermek érdekében áll. A jegyzőn túlmenően a gyermekvédelmi jelzőrendszernek – a hozzátartozók sérelmére elkövetett súlyos személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatainak fokozottabb védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CVIII. törvény módosításaival összhangban – a büntetés-végrehajtási intézettel és a büntetés-végrehajtási pártfogó felügyelőkkel való bővítése azt a célt szolgálja, hogy ha a szülő e szervek látókörébe került, akkor a gyermekének nevelését, a vele történő kapcsolattartást befolyásoló információk átadhatóak legyenek a gyermekjóléti szolgáltató és a gyámhatóság részére, erősítve mindezzel a gyermek biztonságát.

11. §-hoz

Otthonteremtési támogatás – indokolt esetben – a tartósan beteg vagy fogyatékos fiatal felnőtt megfelelő ellátását biztosító, az Szt. hatálya alá tartozó, bentlakásos szociális intézménybe fizetendő egyszeri hozzájárulásra vagy belépési hozzájárulásra is biztosítható 2002 óta. Ennek oka az, hogy a gyermekvédelmi szakellátásból kikerülő, vagyonnal nem rendelkező fiatal felnőtt számára is legyen lehetőség ezen ellátások igénybevételére.

A támogatott lakhatás az Szt. 57. § (2) bekezdése szerint a személyes gondoskodás keretébe tartozó szakosított ellátásnak minősül, ugyanakkor nem tartozik a tartós bentlakásos intézmény fogalma alá. A módosítás megteremti a támogatott lakhatás esetén fizetendő belépési hozzájárulás otthonteremtési támogatásból történő finanszírozására is.

12. §-hoz

A módosítás az otthonteremtési támogatást érintően egyértelművé teszi, hogy a fiatal felnőttet csak abban az esetben kell a további felhasználás kérdésében nyilatkoztatni és eljárást lefolytatni, ha a kérelem benyújtására főszabály szerint nyitva álló, jogvesztő 30. éves életkort még nem töltötte be.

13. §-hoz

A Javaslat kiegészíti a szabályozást azon rendelkezésekkel, amelyek az Szt. hatálya alá tartozó bentlakásos szociális intézménybe vagy támogatott lakhatáshoz fizetendő belépési hozzájárulásra megállapított otthonteremtési támogatás esetén a támogatás arányos részének visszafizetésére irányulnak arra az esetre, ha az elhelyezés három éven belül megszűnik.

14. §-hoz

2022. január 1-jétől az erre a feladatra kijelölt család- és gyermekjóléti központok fogyatékosügy-i tanácsadás szolgáltatást biztosítanak a fogyatékos személyek és családjuk számára. A szolgáltatás hozzájárul az egyének, családok jólétéhez, életminőségük és életvezetési képességük javulásához, segíti a közszolgáltatásokhoz, információkhoz és ellátásokhoz való hozzáférésüket. A fogyatékosügy-i tanácsadó a fogyatékoságból adódó kérdések, problémák megválaszolására, megoldására koncentrálnak, kiemelt szerepe van a széleskörű szakmai tájékoztatásban, kapcsolattartásban, az együttműködések kialakításában és fenntartásában, valamint segíti a speciális szolgáltatások igénybevételét.

15. §-hoz

A gyakorlati tapasztalatok alapján lehetnek olyan egészségi problémák, amelyek következtében a nevelőszülő átmenetileg nem tudja gondozni a gyámhatóság által a háztartásában elhelyezett gyermek(ek)et, és előfordulhat olyan helyzet is, hogy a nevelőszülő hosszabb betegsége miatt három hónapon túl nem tudja ellátni nevelőszülői feladatait. A hatályos törvényi szabályozás értelmében, ezekben a helyzetekben a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony megszűnik. A módosítás célja, hogy ezt a nevelőszülőkre vonatkozóan méltánytalan szabályozást megszüntesse és a nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony ne szűnjön meg automatikusan három hónapot meghaladó táppénz igénybevétele esetén sem.

A nevelőszülői foglalkoztatási jogviszony felmondását megalapozó okok beépülnek a törvényi szabályozásba a kormányrendeleti szint helyett, így a „rendes” és az azonnali hatályú felmondás okai a jogalkalmazás elősegítése érdekében egy rendelkezésben jelennek meg. A nevelőszülői hálózat működtetője a nevelőszülői jogviszonyt felmondhatja, ha a nevelőszülő – nem egészségi okok miatt – alkalmatlan a feladatának ellátására, így például az együttműködés hiánya vagy a nevelőszülői feladatok hiányos, pontatlan elvégzése miatt.

16. §-hoz

A módosítás kizárja a nevelőszülő végkielégítésre való jogosultságát, ha a nevelőszülő foglalkoztatási jogviszonya – a Gyvt.-ben felsorolt okok miatt – felmondással, vagy azonnali hatályú felmondással szűnik meg, figyelemmel arra, hogy ezek az okok eleve a nevelőszülői feladatok ellátására való alkalmatlanságot jelzik.

17. §-hoz

A pontosító jellegű módosítás egyértelművé teszi, hogy a táppénz igénybevételének időtartama alatt – hasonlóan a fizetés nélküli szabadsághoz és összhangban a munka törvénykönyvéről szóló 2012.

évi I. törvény 55. § (1) bekezdés a) pontjával – a nevelőszülőt nem illeti meg a munkájáért járó díjazás.

Fentieken túl a módosítással a nevelőszülőt minden egyes nála elhelyezett speciális, különleges vagy kettős szükségletű gyermek után megillető többletdíj havi mértéke a minimálbér 5%-áról annak 7%-ára emelkedik. Ez az intézkedés a jelentősebb gondozási-nevelési kihívást jelentő – így a tartósan beteg, a fogyatékos, a pszichiátriai gondozott, a szenvedélybeteg, a disszociális magatartású – gyermekeket ellátó nevelőszülők tevékenységének elismerését jelenti. A módosítás az Országos Fogyatékosügy Program végrehajtásának 2022. évig tartó Intézkedési Tervéről szóló 1187/2020. (IV. 28.) Korm. határozat 1. melléklet 11.7. pontjának végrehajtását is szolgálja.

18. §-hoz

A módosítás megteremti annak a lehetőségét, hogy a 24. életévét betöltött, középfokú iskolában tanuló vagy szakképző intézménnyel tanulói vagy felnőttképzési jogviszonyban álló fiatal felnőtt kérhesse utógondozói ellátásának meghosszabbítását. A módosítás célja a fiatal felnőtt önálló életkezdésének biztonságos megalapozásához szükséges tanulmányok befejezésének támogatása. A módosítás az ebben az élethelyzetben lévő, arra érdemes fiatal felnőtt támogatására teremti meg a lehetőséget fenntartói hatáskörben, legfeljebb a fiatal felnőtt 30. életévének a betöltéséig, hasonlóan a felsőoktatásban tanulmányokat folytató fiatal felnőtt utógondozói ellátásának lehetőségéhez.

19. §-hoz

A módosítással kiegészül a szolgáltatói nyilvántartás adattartalma a nevelőszülő természetes személyazonosító adataival, társadalombiztosítási azonosító jelével, valamint az arra vonatkozó adattal, hogy a nevelőszülő alkalmas-e különleges szükségletű, speciális szükségletű, kettős szükségletű vagy ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek fogadására. A nevelőszülőre vonatkozó adatok nem nyilvánosak. Az Országos Szociális Információs Rendszer (OSZIR) valamennyi szakrendszere a társadalombiztosítási azonosító jel alapján ellenőrzi az egyes személyek adatainak helyességét. A nevelőszülők társadalombiztosítási azonosítási jelének kezelése azért szükséges, mert ennek alapján lehetséges az egyértelmű, pontos, a legkevesebb hibalehetőséggel járó azonosítás, ami egyaránt szolgálja a nevelőszülő és a gondozásában elhelyezett gyermekek érdekét és az ellátás biztonságát.

20. §-hoz

A módosítással a hivatásos gondnoki képzésben, továbbképzésben eredményesen részt vett személyekről vezetett nyilvántartás kiegészül a hivatásos gondnok esetleges elmozdításának tényére vonatkozó adatokkal. Így a gondnoksági ügyben eljáró gyámhivatalok olyan személy hivatásos gondnokul történő kirendeléséről tudnak döntést hozni, aki nem áll az elmozdítására vonatkozó korábbi gyámhatósági döntés hatálya alatt.

21. és 22. §-hoz

A „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszerre vonatkozó törvényi szabályok 2020. július 1-jén hatályba léptek a gyermekvédelmi szakellátásra vonatkozóan. A módosítással a továbbiakban ez az elektronikus felület tartalmazza majd a család- és gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekek átmeneti gondozása igénybevevőinek meghatározott adatait is, továbbá itt kell dokumentálni az e szolgáltatások keretében végzett szociális segítő munkát. Az új informatikai rendszernek köszönhetően a szakmai folyamatok támogatása, az ellátottakra vonatkozó adatok rögzítése és kezelése egységes rendszerben valósulhat meg.

A „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszerben szereplő személyek adatainak helyességét a Magyar Államkincstár az általa vezetett, az egészségügyi és egészségbiztosítási, a nyugdíjbiztosítási, a családtámogatási, a gyermekvédelmi, a szociális és a kapcsolódó nyilvántartások azonosító kódjaként alkalmazandó társadalombiztosítási azonosító jellel rendelkező természetes személyek nyilvántartásából igényelt adatok alapján ellenőrzi.

A javítóintézeti adatkezelésre vonatkozó rendelkezések kiegészülnek azzal, hogy a javítóintézet kezeli a fiatalok – és ha vele a gyermeke együttes elhelyezésben részesül, akkor a gyermek - személyleírására és különös ismertetőjegyeire vonatkozó adatokat is. Ez szükséges ahhoz, hogy a fiatalok engedély nélküli eltávozása esetén a felkutatása eredményes legyen.

23. §-hoz

A bíróság, ügyészség, nyomozó hatóság, pártfogó felügyelői szolgálat és büntetés-végrehajtási intézet a törvényben meghatározott feladata teljesítése érdekében eljárva jogosulttá válik közvetlen adatigényléssel megismerni, hogy a „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszer törzsadat alrendszerében az adott gyermekre van-e adat, és ha igen, a gyermek törvényes képviselőjének, szülőjének, családbafogadó gyámjának mi a lakcíme, elérhetősége. A gyermekvédelmi gyámság alatt álló gyermekek gyámjára és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt hivatásos gondnokára vonatkozóan a hivatalos elérhetősége közölhető. A módosítás eredményeként az adatok lekérdezője megtudhatja továbbá, hogy a gyermek ügyében mely gyermekjóléti, gyermekvédelmi szolgáltató és gyámhatóság jár el vagy járt el a korábbiakban, így azokat konkrét kérdésekben meg tudja tudni keresni.

24. §-hoz

Az örökbefogadásra felkészítő tanfolyam szervezője a tanfolyam meghirdetésétől számított öt évig, a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter tíz évig jogosult a törvényben meghatározott adatok kezelésére. Ennek indoka, hogy a gyermekek és az ifjúság védelméért felelős miniszter által nyújtott költségvetési támogatás utólagos ellenőrzését és az iratok megőrzését tíz éven belül biztosítani szükséges. Ezen túlmenően a tanúsítvány megszerzését követő öt éven belül az örökbe fogadni szándékozó személy nem vehet részt ismételt az örökbefogadói tanfolyamon, kivéve, ha későbbi házasságkötését követően a tanfolyamot még nem végzett házastársával közösen kívánja ismételt elvégezni a tanfolyamot. Ennek a körülménynek az ellenőrzése teszi szükségessé a tanfolyamot végzett örökbe fogadni szándékozók törvényben meghatározott adatainak kezelését öt évig.

25. §-hoz

A hozzátartozók sérelmére elkövetett súlyos személy elleni erőszakos bűncselekmények áldozatainak fokozottabb védelme érdekében egyes törvények módosításáról szóló 2020. évi CVIII. törvénnyel összhangban indokolt a Gyvt. egyes rendelkezéseinek a felülvizsgálata is. A Gyvt. jelenleg hatályos rendelkezései alapján a szülő tájékoztatása a gyermek és az öt nevelő szülő, törvényes képviselő tartózkodási helyére vonatkozóan akkor tagadható meg, illetve a szülő iratbetekintési joga akkor korlátozható, ha a szülő a gyermek vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett bűncselekmény miatt büntetőeljárás hatálya alatt áll. Indokolt ezt a korlátozást a gyermeket gondozó más személy, illetve a gyermekkel egy háztartásban élő személy sérelmére elkövetett bűncselekmény esetére is kiterjeszteni, hiszen a gyermek veszélyeztetettsége ezekben az esetekben is fennáll. A szülő tájékoztatáshoz és iratbetekintéshez való jogának másik korlátját a jelenlegi szabályok szerint az jelenti, ha a szülő ellen gyermeke vagy a gyermeket nevelő másik szülő sérelmére elkövetett hozzátartozók közötti erőszak miatt alkalmazható ideiglenes megelőző távollattartó határozat vagy

megelőző távoltartó határozat iránti eljárás van folyamatban. Ezt az esetkört a gyermek bántalmazóval szembeni védelme érdekében a módosítás kiegészíti azzal az esettel, ha a szülővel szemben a büntetőeljárás során vagy a pártfogó felügyelet magatartási szabályaként távoltartást rendeltek el. A tájékoztatási és iratbetekintési jog korlátozásának lehetősége a távoltartás időtartamára terjed ki.

26. §-hoz

A „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszer teljes körű (valamennyi gyermekjóléti szolgáltatásra és gyermekvédelmi szakellátásra kiterjedő) bevezetésével összefüggésben a Javaslat meghatározza azon személyi kört, amely a gyermekre, valamint az érintett személyre vonatkozóan kezelt adatokba betekinhet. Pontosítása kerül, hogy a „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszer gyermekkel kapcsolatos adataiba a törvényes képviselő mellett a gyermek szülője is gyakorolhatja a betekintési jogát, ha szülői felügyeleti jogát a bíróság nem szüntette meg.

A gyermekek napközbeni ellátásával és a gyermekek esélynövelő szolgáltatásaival kapcsolatos adatokat a „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszer nem tartalmazza. Ezen szolgáltatások tekintetében az iratbetekintési jog gyakorlására vonatkozó szabályok alapjaikban nem változtak, csak pontosításra kerültek.

27. §-hoz

Az adminisztrációs terhek csökkentése érdekében a „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszer bevezetésével meghatározásra kerül azon adatok köre, amelyet a gyermekjóléti szolgáltatás és gyermekvédelmi szakellátás területét érintően kell átadni a Magyar Államkincstár részére a finanszírozás ellenőrzése céljából.

28. §-hoz

Az apaság, illetve az anyaság megállapítása iránti perben eljáró bíró a perjogi szabályok alapján megkeresést intézhet az országos örökbefogadást elősegítő szervhez. A Gyvt. módosítása egyértelművé teszi, hogy az országos örökbefogadást elősegítő szerv a „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszer örökbefogadási alrendszerében kezelt adatok alapján szolgáltat adatot a bíróságnak arra vonatkozóan, hogy a gyermek örökbefogadható-e, illetve folyamatban van-e a gyermek örökbefogadásának engedélyezése iránti eljárás. Ezek az információk szükségesek a bíróság soron kívüli eljárásához.

29. §-hoz

A rendelkezés a munkahelyi bölcsőde és a családi bölcsőde fenntartója által meghatározható intézményi térítési díj összegének maximumát szabályozza.

30. §-hoz

A rendelkezés pontosítja a törvényben szereplő szervek kijelölésére vonatkozó felhatalmazó rendelkezést.

31. §-hoz

Az átmeneti rendelkezés meghatározza, hogy a „Gyermekeink védelmében” elnevezésű informatikai rendszerben a gyermekjóléti szolgáltatás és a gyermekek átmeneti gondozása esetén csak a 2021. február 28-át követően nyújtott ellátással és szolgáltatással kapcsolatos adatokat kell rögzíteni,

összhangban e szolgáltatásoknak, ellátásoknak az új informatikai rendszerbe történő integrálásának időpontjával.

32. §-hoz

Az (1) bekezdéshez

A Javaslattal otthonteremtési támogatással összefüggő módosításához kapcsolódó átmeneti rendelkezés, amelynek értelmében a belépési hozzájárulásra megállapított támogatás visszafizetésével kapcsolatos szabályokat azon személyek esetén is alkalmazni kell, akiknek bentlakásos szociális intézményben történő gondozása 2021. január 1-jén fennáll, és az azt megelőző három éven belül állapították meg számukra otthonteremtési támogatást.

A (2) és (3) bekezdéshez

Az átmeneti rendelkezés egyértelművé teszi, hogy a Javaslattal a nevelőszülőket érintő rendelkezéseit nem csak a törvény hatálybalépését követően nevelőszülői foglalkoztatási jogviszonyt létesítő személyekre, hanem a 2021. január 1-jén ilyen jogviszonyban álló személyekre is alkalmazni kell. A végkielégítésre vonatkozó módosított rendelkezést a 2020. december 31-ét követően indult felmondási eljárásokban kell alkalmazni.

33. §-hoz

A Gyvt. egyes további rendelkezéseinek – a Javaslattal foglaltakhoz kapcsolódóan szükségessé vált – szövegcsere módosításait tartalmazó rendelkezés. Ezek közül kiemelendő a nevelőszülők számára szervezett Központi Oktatási Program szerinti képzések megszerzésének határidejéhez kapcsolódó módosítás, amely a képesítési kötelezettség határidejét meghosszabbítja 2020. december 31-éről 2022. december 31-ére, annak érdekében, hogy a térítésmentesen igénybe vehető, uniós forrásból megvalósuló képzés a nevelőszülők rendelkezésére álljon a projektek meghosszabbított időtartama alatt.

34. §-hoz

A Gyvt. egyes rendelkezéseinek – a Javaslattal foglaltakhoz kapcsolódóan szükségessé vált – hatályon kívül helyezését megállapító rendelkezés. A lakástakarék-pénztárakról szóló 1996. évi CXIII. törvény 2018. október 17-én hatályba lépett módosítása alapján az ezen időpontot követően megkötött lakás-előtakarékossági szerződések esetében már nem jár az állami támogatás. A korábban megkötött szerződések esetében a megtakarításokat az állam továbbra is támogatja a futamidő végéig.

A módosításra tekintettel az otthonteremtési támogatás e felhasználási célra vonatkozó szabályozása korrekcióra szorul. Ugyanakkor a szabályozás teljes körű hatályon kívül helyezése – a korábban megkötött megtakarítási szerződések futamidejének lejártáig és a támogatással való elszámolásig – nem indokolt. A bekezdés az otthonteremtési támogatás módosításával kapcsolatos hatályon kívül helyező rendelkezéseket tartalmazza.

35. §-hoz

A kapcsolattartás és a kapcsolattartás megváltoztatása tárgyában történő döntésre vonatkozó hatáskört a Ptk. hatályos szabályozása megosztja a gyámhatóság és a bíróság között.

A Ptk. 4: 181. § (4) bekezdése szerint a kapcsolattartás megváltoztatásának kérdésében a döntés abban az esetben tartozik a bíróság hatáskörébe, ha a kapcsolattartás kérdésében korábban a bíróság döntött, és a határozat jogerőre emelkedésétől számítva két év még nem telt el.

Indokolt a bíróság és a gyámhatóság közötti, a kapcsolattartás megváltoztatása tárgyában meglévő megosztott hatáskör oly módon történő módosítása, ami időhatártól függetlenül bírósági hatáskörbe utalja a kapcsolattartás megváltoztatásáról való döntést azokban az esetekben, amikor a kapcsolattartásról korábban is bíróság döntött. A törvényjavaslat ennek megfelelően módosítja a Ptk.-t.

36. §-hoz

A törvényjavaslat a Ptk. 4:181. § (4) bekezdésének a módosításához kapcsolódóan átmeneti rendelkezéssel egészíti ki a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti és felhatalmazó rendelkezésekről szóló 2013. évi CLXXVII. törvényt. Az átmeneti rendelkezés célja, hogy egyértelművé tegye, hogy a kapcsolattartás megváltoztatása iránti ügyekben az új szabályozást a módosított rendelkezés hatálybalépését követően indult ügyekben kell alkalmazni, tehát az új szabályozás a hatálybalépésekor folyamatban lévő ügyeket nem érinti.

37. §-hoz

Hatályba léptető rendelkezések.